Delayed *Chanukat HaBayit*

Q We moved into a new house four months ago. Are we still obligated to make a *chanukat habayit,* or have we missed the opportunity? Also, what does the obligation of making a *chanukat habayit* generally entail?

1. משנה, ברכות דף נד עמ' א

בנה בית חדש, וקנה כלים חדשים, אומר: ברוך שהחיינו וקיימנו והגיענו לזמן הזה.

2. שולחן ערוך אורח חיים סי' רכג סע' ג

בנה בית חדש, או קנה כלים חדשים, אפילו היה לו כיוצא באלו תחלה, או קנה וחזר וקנה, מברך על כל פעם, שהחיינו, ולאו דוקא חדשים דהוא הדין לישנים, אם הם חדשים לו

3. ילקוט יוסף שובע שמחות א הערות הלכות הקשורות לחנוכת הבית אות ב

אולם המנהג הוא כמו שכתב הרשב"א. וכן כתב בבן איש חי (פרשת ראה אות ו') שעתה נהגו שאין מברכים שהחיינו על הבית, אלא עושים לו חינוך בסעודה להודות לה' על הטובה הקיימת הזאת. ויש סמך לסעודה זו מדברי רבותינו במדרש תנחומא, ולכן נקראת סעודה של מצוה. ונהגו שבעל הבית ילבש בגד חדש בתוך אותה סעודה, ויברך עליו שהחיינו ויכוין על הבית.... ויש לומר שבנידון דידן אין לחוש לספק ברכות, שהרי גם למה שכתב שאין נוהגים לברך, אם יברך שהחיינו ברור דלא הוי ברכה לבטלה, וחזי לאצטרופי מה שכתבו כמה אחרונים שבברכת שהחיינו ליכא האי כללא דספק ברכות להקל ... ואף שכן נראה, מכל מקום מרן אדוני אבי מרוי ורבי (שליט"א) [זצ"ל] הנהיג לברך שהחיינו על בגד חדש, ובכך מכוונים לפטור את הדירה החדשה ואת כל הריהוט, ובפרט היכא שרכישת הבית כרוכה בלקיחת הלוואות וכו', וחובות כבדים רובצים על כתפי בעל הבית, שבזה אין השמחה שלימה כל כך.

4. ביאור הלכה סי' רכג סע' ג

בנה בית חדש וכו' – עיין בלחם חמודות ואליה רבא דאם יש לו אשה ובנים, הוי כמי שיש לו שותפין בה ומברך הטוב ומטיב ... והנה בחיי אדם מחלק, דבקנה כלים חשובים שישתמשו בהם הוא ובני ביתו, אין זה מצד החיוב ונקרא בזה טובה, מה שאין כן הכא הוא מחויב ליתן בית לאשתו ובניו. ולא נהירא, דעבור בניו הזכרים משהגיעו לכלל שש, מזונות שנותן להם הוא רק בכלל צדקה ... היה יכול לשכור דירה עבורה ואינו מחוייב לקנות ... והוא הטבה גמורה ושייך בזה ברכת הטוב ומטיב:

5. ביאור הלכה סי' רכג סע' ה ד"ה "שהיא טובה"

והנה לדינא הכרענו למעשה דלא יברך הטוב ומטיב מחמת אלו הפוסקים דס"ל דהירושלמי חולק בזה עם הבבלי ובודאי אנן נקטינן כהבבלי, ועל כן יברך שהחיינו לבד. ועוד נראה לי יותר דאפילו לדעת הפוסקים דיוכל לברך הטוב והמטיב, אפילו הכי אי בירך שהחיינו לא הוי לבטלה, דברכת שהחיינו הונחה על שמחה של עצמו ... וברכת הטוב דוקא אם השמחה הוא ביותר שיש בזה גם טובה לאחרים והנה בכלל מאתים מנה

6. הליכות שלמה, תפילה פרק כג סע' יג

ברכת "שהחיינו" או "הטוב והמטיב" על בית חדש, יברך בשעת קביעת המזוזות. ואם לא בירך באותה שעה, יברך כל זמן שהוא שמח בביתו אשר בנה.

7. תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת סוטה פרק ח הל' ד

יכול הבונה בית בחוצה לארץ יהא חוזר? תלמוד לומר "ולא חנכו"– את שמצוה לחנכו, יצא זה שאינו מצוה לחנכו.

8. ים של שלמה מסכת בבא קמא פרק ז סי' לז

... רוצה לחנך ביתו בתורה ובמצות, וליתן שבח למקום אשר חננו, ולא הניח מתחילה לשתות בביתו, ולשחוק בו, ולנהוג קלות ראש, אלא מתחילה עושה סעודה לחנכו, ולומר בו דברי תורה, ולדרוש בו מעין המאורע. שפיר הוא סעודת מצוה.

9. שו"ת חתם סופר חלק ב (יורה דעה) סי' קלח

ואולי בבונה בית אבנים שלא לצורך להרחיב לו משכנות בחוץ לארץ ולהתייאש מן הגאולה בכיוצא באלו, הרי בנינו סכנה ואינם מצוה להגן ... אבל בעונותינו הרבים באורך הגלות ... אך כל זה לבנות ללא צורך אבל צרכינו מרובים וישיבתינו מצער והגלות ארוך עלינו, נראה דאין להקפיד בכיוצא בזה וטוב שיחנך הבית בתורה ובתפלה זמן מה כי היא חיינו ואורך ימינו